

---

§141

Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) (19/KS 0167)

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott fattade den 10 januari 2017 beslut om att kommunens inriktning för framtida avtal med föreningar, vars verksamhet har tydliga sociala inslag, är att bidrag grundas på en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP). Ett IOP-avtal reglerar samverkan mellan en idéburen organisation som gör en samhällsinsats och offentlig sektor. Avtalet tydliggör bland annat vilka resurser respektive part ska bidra med, samt tidsramen för partnerskapet. Kommunen har för närvarande tecknat IOP-avtal med tre ideella organisationer. Samtliga avtal löper ut den 31 december 2019.

På uppdrag av kommundirektören har socialförvaltningen utarbetat riktlinjer för IOP-avtal att gälla för hela kommunen. Riktlinjerna är vägledande i ett skede när kommunen överväger att ingå ett nytt IOP-avtal, såväl som vid omförhandling av redan ingångna avtal.

Beslutsunderlag

- 19/KS 0167-003 Tjänsteskrivelse riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)
- 19/KS 0167-004 IOP riktlinjer kommunövergripande juli2019docx (00000003)

Beslut

1 Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) i Motala kommun antas att gälla från och med den 1 oktober 2019.

2 Uppföljning av riktlinjernas tillämpning sker årligen under första halvåret. Berörda nämnder redovisar till kommunstyrelsen innehållet i befintliga IOP avtal utifrån riktlinjerna, samt hur verksamheten har bedrivits det gångna året.

Behandling av ärendet

Under överläggningen yttrar sig Elias Georges och ordföranden.

Expedieras till

BN, SBN, SN, TSN

Kommunstyrelsen

Telefon
0141-22 5155
Mobiltelefon
072-701 71 70
Telefax

e-postadress
lena.henricson@motala.se

Diarienummer 19/KS 0167

Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott fattade den 10 januari 2017 beslut om att kommunens inriktning för framtida avtal med föreningar, vars verksamhet har tydliga sociala inslag, är att bidrag grundas på en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP). Ett IOP-avtal reglerar samverkan mellan en idéburen organisation som gör en samhällsinsats och offentlig sektor. Avtalet tydliggör bland annat vilka resurser respektive part ska bidra med, samt tidsramen för partnerskapet. Kommunen har för närvarande tecknat IOP-avtal med tre ideella organisationer. Samtliga avtal löper ut den 31 december 2019.

På uppdrag av kommundirektören har socialförvaltningen utarbetat riktlinjer för IOP-avtal att gälla för hela kommunen. Riktlinjerna är vägledande i ett skede när kommunen överväger att ingå ett nytt IOP-avtal, såväl som vid omförhandling av redan ingångna avtal.

Förslag till beslut

1. Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) i Motala kommun antas att gälla från och med den 1 oktober 2019.
2. Uppföljning av riktlinjernas tillämpning sker årligen under första halvåret. Berörda nämnder redovisar till kommunstyrelsen innehållet i befintliga IOP avtal utifrån riktlinjerna, samt hur verksamheten har bedrivits det gångna året.

Bakgrund

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan offentlig och idéburen sektor. En modell av partnerskap som kan användas när varken traditionellt föreningsbidrag eller upphandling är en lämplig form. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU § 1) fattade den 10 januari 2017 beslut om att kommunens inriktning för framtida avtal med föreningar, vars verksamhet har tydliga sociala inslag, är att bidrag grundas på en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap. För närvarande har kommunen tre sådana avtal - socialnämnden har avtal med RIA – Hela Människan samt med Motala kvinnojour. Kommunstyrelsen har avtal med Brottsofferjouren Västra Östergötland. Samtliga avtal löper ut den 31 december 2019. Kommunen fördelar därutöver bidrag till en rad föreningar och organisationer:

Bildningsnämnden fördelar lokalbidrag, driftsbidrag och underhållsbidrag till ett hundratal föreningar med barn- och ungdomsverksamhet samt till arrangerande kulturföreningar, allmänna kulturföreningar och hembygdsföreningar.

Socialnämnden fördelar bidrag till föreningar/organisationer som bedriver frivilligt arbete inom det sociala området, till exempel BRIS och God mans- och förvaltarföreningen.

Bidraget ges som en grundersättning utifrån antalet medlemmar samt som en uppdragsersättning grundad på avtal och kravspecifikation, i syfte att förbättra människors levnadsvillkor. Socialnämnden ger också bidrag till pensionärsföreningar och föreningar för personer med funktionsnedsättning. Bidraget kan vara en grundersättning, en uppdragsersättning och/eller ett lokalbidrag.

Socialnämnden har ”Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) inom socialnämndens verksamhetsområde i Motala kommun” (17/SN 0047, SN § 52). På uppdrag av kommundirektören har socialförvaltningen nu utarbetat ett förslag till riktlinjer att gälla för hela kommunen, oavsett vilken nämnd som har, eller står i begrepp att ingå IOP-avtal. Det är viktigt att notera att stora delar av kommunens bidrag till ideella organisationer inte omfattas av dessa riktlinjer.

Koppling till resultatmål

IOP-avtal reglerar idéburen verksamhet med ett tydligt socialt fokus vilket betyder att denna fråga primärt har bäring på målområdet *Ett sammanhållet Motala* och resultatmålen 12-14. Sekundärt kan den verksamhet som regleras genom ett IOP-avtal innebära vinster för den enskilde som också sammanfaller med målformuleringar under *Det goda livet i Motala*, som till exempel möjlighet till utbildning och arbete.

Uppföljning/återrapportering

En uppföljning av hur riktlinjerna tillämpas sker genom att berörda nämnder årligen i kommunstyrelsen redovisar innehållet i befintliga IOP-avtal utifrån riktlinjerna, samt hur verksamheten har bedrivits det gångna året.

Peter Ingesson
Kommundirektör

Jimmy Szigeti
Bitr kommundirektör

Bilaga: Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) i Motala kommun

Beslutsexpediering

Bildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, och tekniska servicenämnden.

Godkänt av: Jimmy Szigeti
Titel: Bitr kommundirektör
Datum: 2019-08-21

Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Motala kommun

Beslutsinstans:
Kommunstyrelsen
Datum:

Reviderande instans:
Datum:

Gäller från:

Diarienummer:

Paragraf:

Diarienummer:
Paragraf:

Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) i Motala kommun

Inledning

Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU § 1) fattade den 10 januari 2017 beslut om att kommunens inriktning för framtida avtal med föreningar vars verksamhet har tydliga sociala inslag, är att bidrag grundas på en överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap, så kallade IOP-avtal.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan offentlig och idéburen sektor. Syftet är att stötta en verksamhet som hanterar en samhällsutmaning och ge den möjlighet att aktivt delta och bidra till samhällsutvecklingen. Ett IOP förutsätter således att det finns en samhällsutmaning som aktör(er) inom idéburen sektor och kommunen är överens om att arbeta tillsammans med. Ett IOP-avtal tydliggör vilka resurser respektive part ska bidra med samt tidsram för partnerskapet. Ofta finns ett finansiellt stöd, vilket inte ska förväxlas med en upphandling eller ett verksamhetsstöd till föreningar/organisationer.

Idéburen- och kommunal sektor har olika roller och förutsättningar att närma sig målgrupper, lyssna in problemformuleringar och åtgärda utmaningarna i det direkta arbetet med individen. Idéburna organisationer har dessutom möjlighet att prova sig fram och ibland vara mer flexibla än kommunen i sitt tillvägagångssätt för att möta de behov som finns. Det är därför viktigt att den idéburna organisationens självständighet och oberoende i relation till kommunen bevaras utan att upphandlingsregler eller annan lagstiftning åsidosätts.

För att komma ifrån beställar- och utförarrollen och köp av tjänst-logiken är det viktigt att det gemensamma utvecklingsarbetet har samhällsutmaningen i fokus och vara öppen för att olika tillvägagångssätt kan leda till det önskade resultatet. Genom att analysera nulägesbilden, orsak och verkan, är det möjligt att pröva nya lösningar för att förbättra situationen inom det specifika område som IOP-avtalet gäller.

Kriterier för idéburet offentligt partnerskap

För att en ideell förening ska bli aktuell för dialog och överenskommelse om IOP ska följande kriterier vara uppfyllda:

Partnerskap är möjligt då

- verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen (verksamhet förekommer redan hos den idéburna organisationen)
- verksamheten inte kan ses som en del av det normerade föreningsbidraget

- det inte finns en marknad eller en konkurrenssituation att vårda
- båda parterna är med och finansierar verksamheten (via pengar eller andra insatser)
- verksamheten detaljregleras inte från kommunen
- verksamheten har antagit stadgar och är demokratiskt uppbyggd
- verksamheten avses drivas under en längre tid.

Förberedelser och bedömning

Dialog

För att en överenskommelse ska komma till stånd ska föreningen och kommunen mötas för att föra en dialog om en gemensam målbild, värdegrund och syfte med överenskommelsen. Därefter ska en ekonomisk plan för gemensamma åtaganden läggas upp. Detta innebär angivande av kommunens ekonomiska stöd (belopp i kronor) till verksamheten, verksamhetens intäkter, egna resurser (inklusive ideellt arbete), för sin verksamhet samt avtalstid för överenskommelsen.

Nödvändigt underlag

I samband med dialogen om överenskommelse ska den ideella organisationen till respektive nämnd lämna in följande uppgifter:

- Stadgar
- Beskrivning av föreningens verksamhetsidé och ordinarie verksamhet
- Årsmötesprotokoll
- Verksamhetsberättelse
- Ekonomisk berättelse med bokslut
- Revisionsberättelse
- Verksamhetsplan och styrelseförteckning
- Uppgift om medlemsantal och vid anmodan medlemsmatrikel

Bedömning

En bedömning görs av varje organisation utifrån riktlinjerna. I det fall flera organisationer är intresserade av att ingå partnerskap med nämnden i samma fråga, görs en bedömning av nytänkande, innovativa lösningar och nydanande insatser och på vilket sätt de kompletterar kommunens egna insatser på området. Nytänkande kan vara av olika slag, som att ge nya svar på grundläggande frågor med behovsbeskrivningar, innovativ tillämpning av befintliga metoder på nya områden och nya innovativa lösningar.

En överenskommelse kan skrivas för maximalt fem år åt gången.

En överenskommelse bör vid eventuell förnyelse ske senast tre månader före dess utgång. Beslut om ingående av överenskommelse fattas av respektive nämnd, varför beredning av ärendet måste ske. Inför varje avtalsperiod krävs att den idéburna verksamheten och kommunen gemensamt för en dialog om eventuellt förändrade förutsättningar och enas om en ny och reviderad överenskommelse inför kommande period. För att detta ska kunna ske med god framförhållning förordas att denna dialog inleds under de två första kalendermånaderna det år som är den innevarande överenskommelsens sista.

Finansiering, uppföljning och eventuell förnyelse

Utbetalning av överenskommets ekonomiskt stöd till den idéburna verksamheten sker i normalfallet vid ett tillfälle per år. Respektive nämnd har möjlighet att besluta om andra utbetalningsintervaller.

Inför varje nytt kalenderår ska en uppföljning av överenskommelsen göras i dialog mellan kommunen och den idéburna verksamheten för att fortsatt utbetalning ska kunna ske. Uppföljningen ligger till grund för en bedömning av föreningens efterlevnad av överenskommelsen. Den idéburna verksamheten ska lämna en redogörelse för verksamheten under det gångna kalenderåret. Redogörelsen ska innehålla resultat- och balansräkning, en skriftlig beskrivning av verksamheten samt annan statistik kopplad till överenskommelsens målgrupper. Det kan exempelvis vara antalet individkontakter och antal unika personer som har besökt verksamheten, antal informationstillfällen eller eventuell volym av uppsökande verksamhet. Vad statistiken ska bestå i ska specificeras i varje enskild överenskommelse.

Om verksamheten förändras eller upphör under avtalsperioden kan den idéburna verksamheten bli återbetalningsskyldig gentemot kommunen, vilket ska specificeras i varje enskild överenskommelse.

Nämnden och den idéburna verksamheten har möjlighet att avstå från att förlänga överenskommelser utan skäl, vilket ska specificeras i varje enskild överenskommelse.

Ekonomiska konsekvenser

Nämndens överenskommelse om IOP ska finansieras inom budgetram ur berört verksamhetsområdes budget.

Överenskommelsens innehåll samt mall

Överenskommelsen ska innehålla nedanstående uppgifter. Mallen är ett hjälpmedel för att få med all viktig information under respektive rubrik.

- Bakgrundsförutsättningar för överenskommelsen

Här är det lämpligt att förklara vad det finns för behov av verksamheten man skriver en överenskommelse om, existerande samverkan mellan parterna m.m.

- Parterna och eventuellt arbetsgivaransvar

Parternas namn inklusive organisationsnummer samt eventuella kontaktuppgifter anges samt en beskrivning av den ideella organisationen. Ange om föreningen/organisationen har arbetsgivaransvaret för eventuella anställda.

- Värdegrund – gemensamma förhållningssättet för partnerskapet

Vilken värdegrund ska partnerskapet bygga på? Detta kan inkludera exempelvis respekt, öppenhet och dialog, vilka handlar om partnerskapet i sig, men också den värdegrund som gäller för verksamheten, som respekt för målgruppen, barnperspektiv etc.

- Överenskommelsen

Lämpligt att skriva att det är framarbetat i samverkan mellan parterna.

- Överenskommelsens form och utgångspunkt

Här beskrivs vad överenskommelsen reglerar, till exempel åtaganden, organisation och de ekonomiska förutsättningarna för organisationernas verksamheter knutna till

överenskommelsen. Det är också viktigt att skriva vilka politiska beslut, lagar och reglementen verksamheten ska utgå ifrån.

- Partnerskapets syfte och mål med överkommen verksamhet

Varför behövs verksamheten? Vad är det övergripande målet?

- Strategier för att nå målet

Här dels de olika insatserna som ingår i verksamheten listas, men även kunskapsinhämtning om det är en del av partnerskapet. Testas en ny modell?

- Partnerskapets uppdrag och målgrupp

Beskriv målgruppen som verksamheten riktar sig till. Det är viktigt att vara tydlig med vilken målgruppen är, så att ingen tvist uppstår om ”fel” målgrupp vänder sig till verksamheten.

- Insatser

Här beskrivs den verksamhet som överenskommelsen gäller. Beskriv verksamheten i relativt stor detalj eller hänvisa till bilagor med ytterligare detaljer. Det är viktigt att det som står här inte kan missförstås, utan att båda parter är ense om vad verksamheten går ut på. Detta stycke kan ha fler underrubriker om det finns flera separata delar av verksamheten. Här kan man också skriva in avgränsningar om vad som inte ingår i verksamheten.

- Organisation och samverkan

Här beskriver man hur samverkan inom partnerskapet ska ske. Vem bär ansvar för vad, på vilket sätt ska parterna arbeta ihop? Hur organiseras det rent praktiskt, är en part sammankallande, etc. Former för dokumentation och redovisning till nämnden. Former för implementering av resultat och erfarenheter.

- Referensgrupp

Om det finns en referens-, styr- eller samverkansgrupp - hur ofta träffas den, vem ingår och vem leder den?

- Kommunikation

Hur ska de olika parterna kommunicera med varandra? Är det den idéburna organisationens ansvar att rapportera till förvaltningen, eller har man ett gemensamt ansvar?

- Kunskapsinhämtning och uppföljning

Beroende på vad partnerskapet gäller kan kunskapsinhämtning vara en viktig del av arbetet, och i så fall är det viktigt att beskriva hur den ska ske, vad ska dokumenteras och av vem. Det är samma sak med uppföljning, beskriv hur och när den ska ske, av vem och hur det ska finansieras. Utvärdering av uppföljning.

- Ekonomi

Verksamheten ska inte vara vinstdrivande och ersättningen för den ska vara rimlig. En viktig del av IOP-modellen är att båda sidor i partnerskapet bidrar med resurser. Dessa behöver inte vara ekonomiska utan kan till exempel innebära att den idéburna organisationen bär sina egna overheadkostnader och att kommunen bidrar med gratis lokal

och hjälper till med marknadsföring. Om de resurser organisationen bidrar med är mindre ekonomiska till sin natur kan de beskrivas under en egen rubrik, till exempel *Resurser*.

Under Ekonomi är det viktigt att beskriva inte bara hur stor ersättningen ska vara utan också hur och när den ska utbetalas och till vem. Det är också bra att klargöra om organisationen kan söka andra bidrag för samma verksamhet och hur ett eventuellt överskott ska hanteras.

- Period för avtalet

Hur länge ska avtalet gälla? Upphör det utan uppsägning då denna tidsperiod är slut, och när sker förhandling om förlängning? Hur många gånger kan det förlängas och med hur lång tid? Avtalen bör upphöra utan uppsägning för att eliminera risken att avtal fortskrider utan att det varit nämndens avsikt.

- Omförhandling, hävningsrätt och tvist

Här beskrivs vem som kan påkalla omförhandling, lämpligen alla parter. Här beskrivs också hur avvikelser och tvister hanteras och vad som händer om yttre omständigheter försvårar verksamheten. Exempel på text som kan ingå ges nedan, men det är viktigt att diskutera och besluta om dessa frågor när överenskommelsen skrivs och inte bara kopiera text från annan överenskommelse.

Exempel på text:

Om betydande avvikelser från verksamhetsplan och budget sker ska parterna innan förändringarna genomförs föra en dialog och på rätt nivå godkänna förändringarna. Om någon av parterna inte uppfyller villkoren för överenskommelsen eller brister i sina åtaganden, eller det råder väsentligt förändrade omständigheter ska alla medverkande parter föra en dialog och huruvida överenskommelsen kan fortsätta.

Part kan häva denna överenskommelse om någon part inte fullföljer sina åtaganden och rättelse inte sker utan dröjsmål. Vid händelse av att överenskommelsen hävs blir parten återbetalningsskyldig för delar eller hela summan som förvaltningen har betalat ut inom ramen för denna överenskommelse. Resterande parter ska i sådant läge föra en dialog om huruvida deras insatser kan fortsätta.

Om tvister uppstår ska dessa i första hand lösas genom dialog mellan parterna. Sekundärt ska tvist lösas av allmän domstol.

- Underskrift och datum

Här skriver alla parter under överenskommelsen och får var sitt original. Datum för underskrift anges.

Uppföljning av riktlinjerna

En uppföljning av hur riktlinjerna tillämpats sker årligen genom att berörda nämnder under första halvåret till kommunstyrelsen redovisar innehållet i befintliga IOP-avtal utifrån riktlinjerna, samt hur verksamheten har bedrivits det gångna året.